

KONKURENTSIAMET
Estonian Competition Authority

OTSUS

10.04.2012.a nr 5.1-5/12-012

Koondumisele nr 3/2012 Tallinna Autobussikoondise Aktsiaselts ja Tallinna Trammi- ja Trollibussikoondise Aktsiaselts loa andmine

Koondumine

13.02.2012.a esitasid Tallinna Autobussikoondise Aktsiaseltsi (edaspidi TAK) ja Tallinna Trammi- ja Trollibussikoondise Aktsiaseltsi (edaspidi TTTK) esindajad Konkurentsiametile koondumise teate, mille kohaselt on Tallinna Linnavalitsuse 11.01.2012.a välja andnud korralduse nr 51k TTTK ja TAK-i ühinemist ettevalmistava ajutise komisjoni moodustamise kohta. Vastavalt korralduse punktile 8 tuleb TAK-i ja TTTK ühinemine läbi viia hiljemalt 31.detsembriks 2012.a.

04.04.2012.a esitas TAK-i esindaja Konkurentsiametile TAK-i ja TTTK vahel 03.04.2012.a sõlmitud ühinemislepingu, mille kohaselt toimub TAK-i ja TTTK ühinemine ning TAK on ühendav ühing ja TTTK on ühendatav ühing.

Tehingu tulemusena ühinevad TAK ja TTTK ning antud juhul on tegemist koondumisega KonkS § 19 lg 1 p 1 sätestatud viisil.

Konkurentsiamet avaldas 14.02.2012.a ülalnimetatud koondumise teate saamise kohta teate väljaandes "Ametlikud Teadaanded". Asjast huvitatud isikud nimetatud koondumise kohta arvamusi ja vastuväiteid ei esitanud.

Koondumise osalised

KonkS § 20 punkti 1 järgi on koondumise osaliseks ühinev ettevõtja või ettevõtja, kelle osa ühendatakse.

Seega on koondumise osalisteks TAK ja TTTK.

TAK (registrikood 10312960) on Eestis registreeritud äriühing, mille ainuaktsionär on Tallinna Linnavalitsus. TAK-i peamiseks tegevuseks on sõitjatevedu bussidega Tallinna linnas.

TTTK (registrikood 10331519) on Eestis registreeritud äriühing, mille ainuaktsionär on Tallinna Linnavalitsus. TTTK põhitegevuseks on reisijatevedu trammi ja trolliga Tallinna linnas.

Õiguslik hinnang

Koondumise kontrolli kohaldamine

KonkS § 21 lg 1 kohaselt kontrollitakse koondumist, kui koondumise osaliste eelnenud majandusaasta käibed Eestis kokku ületavad 6 391 200 eurot ja vähemalt kahe koondumise osalise käibed Eestis ületavad kummalgi 1 917 350 eurot.

Ettevõtjate 2011.a käive Eestis oli kokku üle 6 391 200 euro ja koondumise osaliste Eesti käive eraldi ületas nimetatud perioodil 1 917 350 eurot, mistõttu kuulub nimetatud koondumine KonkS § 21 lg 1 kohaselt kontrollimisele.

Kaubaturud

KonkS § 3 lg 1 kohaselt on kaubaturg hinna, kvaliteedi, tehniliste omaduste, realiseerimis- ja kasutustingimuste ning tarbimis- ja muude omaduste poolest ostja seisukohalt omavahel vahetatavate või asendatavate (edaspidi asendatavate) kaupade käibimise ala, mis hõlmab muu hulgas kogu Eesti territooriumi või selle osa.

TAK osutab sõitjateveo teenust bussidega, TTTK osutab sõitjateveo teenust trammide ja trollibussidega. Nii TAK-i kui TTTK tegevuspiirkond on Tallinna linn. Seega on mõlemad koondumise osalised tegevad ühistransporditeenuste valdkonnas Tallinnas.

Ühistranspordiseaduse (edaspidi ÜTS) § 1 lg 1 kohaselt käsitatakse teeliiklusena muuhulgas bussi-, trammi- ja trollibussiliiklust. ÜTS § 1 lg 1¹ kohaselt lähtutakse teeliikluses avaliku teenindamise lepingu alusel sõitjateveo korraldamisel Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusest nr 1370/2007 (edaspidi EÜ määrus).

EÜ määruse preambula punkti 18 kohaselt võib iga kohalik pädev asutus valida, kas osutada oma halduspiirkonnas avalikku reisijateveoteenust ise või teha see ilma pakkumismenetluseta ülesandeks sõltuvale teenusepakkujale.

EÜ määruse artikli 5 p 2 kohaselt võib iga kohalik pädev asutus, olenemata sellest, kas tegemist on avalikku integreeritud reisijateveoteenust osutava üksiku asutuse või asutuste rühmaga, otsustada, kas osutada avalikku reisijateveoteenust ise või sõlmida avaliku teenindamise otselepingud õiguslikult eraldiseisva üksusega, kelle üle kohalik pädev asutus, või pädevate asutuste rühma korral vähemalt üks kohalik pädev asutus, teostab kontrolli, mis on sarnane tema enda osakondade üle teostatava kontrolliga. EÜ määruse tähenduses on pädev asutus ametiasutus, kelle pädevuses on sekkuda avaliku reisijateveo korraldamisse antud geograafilises piirkonnas. Sõltuv teenusepakkuja on EÜ määruse tähenduses õiguslikult eraldiseisev üksus, kelle üle kohalik pädev asutus, või pädevate asutuste rühma korral vähemalt üks kohalik pädev asutus, teostab kontrolli, mis on sarnane tema enda osakondade üle teostatava kontrolliga.

ÜTS § 10 lg 1 kohaselt saab avaliku teenindamise kohustuse vedajale panna üksnes avaliku teenindamise lepingu alusel, mille sõlmivad vedaja ja veo tellija, keda esindab pädev ametiasutus. Vedaja valitakse välja avaliku konkursi alusel, mille tingimused kehtestab veo tellija. Kui avaliku teenindamise lepingu alusel vedajale eeldatavalt

makstav tasu ületab riigihangete seaduse § 15 lõikes 1 nimetatud piirmäära, korraldab veo tellija riigihanke riigihangete seaduses sätestatud korras.

Riigihangete seaduse § 14¹ kohaselt ei ole hankija riigihangete seaduses sätestatud korda kohustatud rakendama sisetehingutele. Sisetehing on hankija leping äriühinguga, mille kõik aktsiad või osad kuuluvad otseselt sellele hankijale.

Vastavalt Tallinna Transpordiameti poolt esitatud teabele on kohalikuks pädevaks asutuseks Tallinna linn ning sõltuvateks teenusepakkujateks TAK ja TTTK. Tallinna linn (Tallinna Säästva Arengu ja Planeerimise Ameti kaudu) on 10.03.2000.a sõlminud otselepingu TTTK-ga Tallinna linna trammi- ja trolliliinide teenindamiseks ning 28.03.2000.a sõlminud otselepingu TAK-iga Tallinna linna autobussiliinide teenindamiseks.

Tallinna Linnavolikogu 19.06.2003.a määruse nr 40 „Tallinna ühtse piletisüsteemi ühistranspordi jätkusuutlik arengukava, teenindustaseme normid ning investeeringute ja rahastamise programm 2004-2010“ punkti 3.5 kohaselt võib kaasata eravedajaid liinide teenindamisel kuni 10% veomahu ulatuses, rakendades neid reeglina Tallinna üldplaneeringuga kavandatud uute arengupiirkondade teenindamisel. Vastavalt Tallinna Transpordiameti poolt esitatud teabele on käesoleval ajal 9,5% avaliku sõitjateveo kogumahust Tallinna linna haldusterritooriumil aktsiaseltsi MRP Linna Liinid (edaspidi MRP) teenindada, kellega on sõlmitud riigihanke tulemusena avaliku teenindamise leping.

Euroopa Komisjon on oma ühistranspordi valdkonda (sh bussiteenuseid) puudutavates otsustes¹ piiritlenud nt bussidega sõitjateveo teenuste osutamise kaubaturgu kui lepingu sõlmimist avalikku bussiteenuse opereerimiseks. Seega toimib konkurents nõ turule sisenemise ja ühistransporditeenuse osutamise võimaluse pärast, mitte ühistransporditeenuse osutamise kaubaturul. Tallinna linna puhul toimib konkurents turule sisenemise pärast vaid 10% osas bussidega sõitjateveo teenuse osutamise kogumahust.

Käesoleva koondumise puhul analüüsitakse konkurentsiolukorda ühistransporditeenuste osutamise (sh sõitjatevedu busside, trammide ja trollidega) kaubaturul Tallinnas. Kuivõrd käesolev koondumine ei mõjuta oluliselt konkurentsiolukorda ühistransporditeenuste valdkonnas, ei ole kaubaturgude täpne piiritlemine antud koondumise puhul vajalik.

Majandus- ja kommunikatsiooniministri 17.07.2006.a määruse nr 69 “Koondumise teate esitamise juhend” § 8 lg 3 punkti 1 kohaselt on horisontaalselt mõjutatud kaubaturuks selline kaubaturg, kus tegutseb vähemalt kaks koondumise osalist või nendega samasse kontserni kuuluvat ettevõtjat ja koondumine tekitab vähemalt 15-protsendilise ühise turuosa.

Tallinna Transpordiameti esitatud andmete kohaselt oli bussidega sõitjateveo teenuse osutamise maht Tallinnas 2011.a u 32 897,5 eurot, millest TAK-i osakaal moodustas

¹ Juhtum nr COMP/M.1768 *Schoyens/Goldmann Sachs/Swedbus*; juhtum nr COMP/M.5557 *SNCF-P/CDPQ/Keolis/Effia*; juhtum nr COMP/M.5855 *DB/Arriva*.

89,6% ning MRP osakaal 10,6%. Trammide ja trollidega sõitjavedu Tallinnas teostab 100%-iliselt TTTK.

Seega on käesoleva koondumise puhul tegemist mõjutatud kaubaturgudega nii kaubaturu kitsama piiritle (st sõitjaveo teenus busside, tammide ja trollidega eraldi iga transpordiliigi lõikes) kui ka laiema piiritle (st ühistransporditeenuste osutamine) korral ning koondumise järgselt tegeleb Tallinnas ühistransporditeenuste osutamisega üks ettevõtja, v.a bussidega sõitjaveo teenuse osutamine, mille puhul kuni 10% ulatuses osutab teenust ka MRP.

Hinnang koondumisele

KonkS § 22 lg 3 kohaselt keelab Konkurentsiamet koondumise, kui see oluliselt kahjustab konkurentsi kaubaturul, eelkõige turgu valitseva seisundi tekkimise või tugevnemise kaudu.

KonkS § 13 lg 1 järgi omab turgu valitsevat seisundit ettevõtja või mitu samal kaubaturul tegutsevat ettevõtjat, kelle positsioon võimaldab tal/neil sellel kaubaturul tegutseda arvestataval määral sõltumatult konkurentidest, varustajatest ja ostjatest. Turgu valitseva seisundi olemasolu eeldatakse, kui ettevõtjale või mitmele samal kaubaturul tegutsevale ettevõtjale kuulub kaubaturul vähemalt 40 protsenti käibest.

Tallinna linnas on ühistransporditeenuste osutamine korraldatud sellisel viisil, et Tallinna linn on sõlminud otselepingu TTTK-ga Tallinna linna trammi- ja trolliliinide teenindamiseks ning TAK-iga Tallinna linna autobussiliinide teenindamiseks. Tallinna linnale mittekuuluvatelt ettevõtjatelt on Tallinna linn otsustanud tellida ühistransporditeenuse osutamist kuni 10% ulatuses sõitjateveo teenuse kogumahust.

Käesoleva koondumise kontrollimisel ei anna Konkurentsiamet hinnangut ühistransporditeenuse osutamise korraldamise kohta Tallinnas.

Koondumise teate kohaselt on ühinemisotsuse aluseks audiitorfirma Ernst & Young Baltic AS-i poolt läbiviidud analüüsi tulemused TAK-i ja TTTK efektiivsuse tõstmise võimalustest ning firmade ühendamise eelistest. Ernst & Young Baltic AS-i poolt 2005.a Tallinna Ettevõtlusametile esitatud raportis „AS Tallinna Autobussikoondis ja AS Tallinna Trammi- ja Trollibussikoondis tegevuse efektiivsuse analüüs ning ettepanekud efektiivsuse tõstmiseks“ analüüsiti muuhulgas TAK-i ja TTTK ühinemise mõju ning toodi välja võimalik põhitegevuse efektiivsuse ning finantstugevuse kasv, samas on märgitud ka ühinemisega kaasneva võivad riskid.

Samuti on koondumise teate kohaselt ühinenud ettevõtjal võimalik eriolukordades paindlikumalt tagada ühe ühistranspordiliigi asendamise teisega, näiteks vajadusel trolliliikluse osaline asendamine bussiliiklusega. Marsruutide dubleerimine erinevate ühistranspordiliikide poolt viiakse miinimumini.

Arvestades eeltoodut, ühistransporditeenuste osutamise valdkonna iseloomu ning ühistransporditeenuste osutamise korraldust Tallinnas, on Konkurentsiamet seisukohal, et koondumise tulemusena ei muutu kaubaturu struktuur sellisel viisil, mis kahjustaks oluliselt konkurentsi. Seega ei esine käesoleva koondumise puhul KonkS § 22 lg 3 nimetatud asjaolusid, mis tingiksid koondumise keelamise.

Lähtudes eeltoodust ja juhindudes KonkS § 27 lg 1 p 1

Otsustan:

anda luba Tallinna Autobussikoondise Aktsiaseltsi ja Tallinna Trammi- ja Trollibussikoondise Aktsiaseltsi koondumisele.

Otsuse peale võib esitada vaide Konkurentsiameti peadirektorile haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse Tallinna Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras 30 päeva jooksul, arvates käesoleva otsuse teatavakstegemisest.

Kristel Rõõmusaar
Konkurentsiteenistuse juhataja – peadirektori asetäitja

Konkurentsiameti 10.04.2012.a otsuse nr 5.1-5/12-012
ärakiri on samane originaaliga.

/Külliki Lugenberg/ 10.04.2012.a